

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Ζ'.
ΑΡΙΘΜ. 4 (148).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους ἑτησία μὲν
φρ. χρ. 25 ἐξάμηνος δὲ φρ. χρ. 12 1/2.

ΕΤΟΣ Ζ'.
τῇ 15/27. Μαΐου 1891.

Ο ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

ΙXEN ἀνατραφή μετὰ τῶν ἄλλων βασιλοπαιδῶν, συμμετείχε τῶν ταξειδιῶν ἢ περιοδειῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἀπλὴ μονὰς αὐτῆς, ἀπλοῦς δευτερότοκος υἱός, οὐχὶ προσωποποιήσις ἱεροῦ τινος ιδεώδους, ὡς ἦτον ὁ ἀδελφός του, ὁ διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου.

Ἄλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῶν καθηγητῶν οἵτινες ἐδίδασκον τοὺς βασιλόπαιδας, διὰ τῶν συσχετιζομένων μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ ἐχόντων τὴν εὐκαιρίαν νὰ βλέπωσι καὶ ν' ἀκούωσι τὰ παιδιὰ ἤρχισε νὰ μορφοῦται ἡ περὶ τοῦ Γεωργίου παράδοσις. Ἦτον ἐξυπνος, πολὺ ἐξυπνος, ἀγχίνους, ζωηρός, χεροδύναμος, εἶχε τι τὸ ἀδάμαστον καὶ ἱποτικὸν ἐν τῷ χαρακτήρι. Ὁ διάδοχος ἦτο σοβαρός, ἐμβριθής, ὡς ἀρμόζει νὰ εἶνε ὁ μέλλων νὰ διευθύνῃ ἡμέραν τινὰ τὰς τύχας τοῦ ἔθνους· ἀλλ' ὁ Γεώργιος εἶχεν εὐκίνητον τὸν νοῦν καὶ τὴν χεῖρα, ἦτο παιδί τῆς δράσεως. Αὐτὰ ἐλέγοντο οἱ δ' Ἕλληνες κατέπινον ταῦτα μεθ' ἡδυπαθείας διότι ἀνεγνώριζον ἑαυτοὺς ἐν τῷ βασιλόπαιδι, εὗρισκον ὁμοιότητά τινα ἰδιοσυγκρασίας, συγγένειαν φυσιολογικοῦ καὶ ψυχολογικοῦ οργανισμοῦ. Ἡ εἰς τὸ ναυτικὸν κατὰταξις του ἔχει

ρετίσθῃ μετ' ἀγαλλιάσεως ὑπὸ τοῦ ἔθνους, ἢ δ' ἀγαλλίαςις αὕτη ἦτον εὐνότητος. Ἡ κατὰταξις τοῦ Γεωργίου εἰς τὸ ναυτικὸν ἦτον ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἔθνικοῦ ιδεώδους. Ἐκ τῆς Δανίας, ὅπου ἐσπούδαζεν ἐν τῇ ναυτικῇ σχολῇ ἐφθάνον μέχρις ἡμῶν κάπου κάπου εἰδήσεις, ἀναπτεροῦσαι τὸ φρόνημα. Πότε διέπλεε τὸν ὠκεανὸν μετὰ τῶν δοκίμων, πότε ἐνίκα εἰς τοὺς ἀγῶνας· μίαν φορὰν ἐκ Κοπεγχάγη ἐμετρήθησαν ὅλοι οἱ πρίγκηπες τῆς Ἀγγλίας Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος, μεθ' ὧν συγγενεύει ἡ πολὺκλαδος βασιλικὴ δυναστεία τῆς Δανίας, καὶ ὁ Γεώργιος ἐξεῖχε πολὺ ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ὅλων. Ἐλέχθη ὅτι εἶνε ὁ ὑψηλότερος πρίγκηψ τῆς Εὐρώπης.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐν Δανίᾳ ναυτικῶν σπουδῶν του ἐπανεκάμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ῥωμαλέος, ἡλιοκάης, ἀληθῆς ναύτης καὶ ἤρχισε τὸ ἔργον του· κατώκησεν ἐν τῷ παλαιῷ ναυστάδμῳ, ἐν Πόρῳ, ἐν ἀπερίττῳ διαμερίσματι, καὶ

ἐρρίφθη μετ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του εἰς τὰ γυμνάσια τῶν τορπιλοβόλων, ζητῶν νὰ μάθῃ ὅλα τὰ μυστικά των, θέλων νὰ κρατῇ αὐτὰ ἑτοιμα εἰς τὴν προσταγὴν του, δαμάζων αὐτὰ ὡς ἄλλοι δαμάζουσιν ἵππους.

Ο ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἐγνώσθη εὐκρινῶς ἐν τινι ἐπισήμῳ χορῷ. Ὁ Γεώργιος μεταξὺ τῶν φρακοφόρων ἀνδρῶν τῶν γυμνωλέων κυριῶν ἔμεινε καὶ πάλιν ναύτης· καίτερ πρίγκηπκις τυχῶν ἀγωγῆς καὶ εὐπατρίδης ὧν κατὰ τὴν ὑψίστην τῆς λέξεως σημασίαν, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἐπιμοτυπίαν τῶν αἰδουσῶν, ἀποστρέφεται τοὺς ἀκκισμοὺς καὶ τὰς ὑποκλίσεις. Τὸ μόνον ἄρωμα τὸ ἀρέσκον εἰς τὴν ψυχὴν του εἶνε ἡ ἄλμη τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ἐφάνη ὁ ἀπέρिटτος χαρακτήρ τοῦ μέλλοντος ἀρχηγοῦ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ ἐν Ἰαπωνίᾳ συμβάντα εἶνε ἤδη πασίγνωστα· ὁ Ἕλλην βασιλόπαις ἐταξίδευε πρὸ μηνῶν εἰς τὰς ἐσχάτας τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τοῦ Τσάρεβιτς. Ἐν Ἰαπωνίᾳ ἐν τῇ πόλει Ὀτσου εἰς ἀστυνομικὸς κλητὴρ ἐπετέθη

ἐξαπίνης κατὰ τοῦ Τσάρεβιτς δι' ὀξέος φασγάνου. Ἐτραυματίσθη τὸν ῥῶσσον διάδοχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐνῶ ἐτοιμάζετο νὰ ἐπιτεθῇ καὶ ἐκ δευτέρου καὶ θανατώσῃ αὐτόν, ἐφορμήσας ὁ πρίγκηψ Γεώργιος κατήνεγκεν διὰ τῆς βαρείας ῥάβδου τοῦ τοιοῦτον κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ δολοφόνου, ὥστε τὸν ἔρριψε χαμαὶ ἀναίσθητον, ἡμιθανῆ.

Ἄλλ' ὁ Γεώργιος ἂν καὶ ἡ φήμη διέσπειρε τὸ κατόρθωμα αὐτοῦ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, ἂν καὶ οἱ κώδωνες ἤχησαν ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἐψάλησαν δοξολογίαι ἐν αἷς ἐξήρθη τὸ ὄνομά του, αὐτὸς οὔτε ὀλιγώτερον ἀπέρिटτος θὰ γίνῃ διὰ τοῦτο οὔτε περισσότερον ὑπερήφανος. — Ὁ πρίγκηψ Γεώργιος ἐγεννήθη ἐν Κερκύρᾳ τῇ 12 Ἰουνίου 1869. Ἐλαβε τὸν βαθμὸν Ἀνθυποπλοιάρχου τῇ 19 Ἰουλίου 1889.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἰέπαινοι ἐν ταῖς νεκρολογίαις κατέστησαν τοσοῦτον κοινοί, ὥστε κατήντησεν ἀληθῶς δυσχερὲς ἐγχείρημα τὸ νὰ χαρακτηρίσῃ τις ἐπαξίως ἄνδρα διαπρεπῆ καὶ ἐπιφανῆ. Αἱ ἐκφράσεις: ἀφοσίωσις εἰς ιδεῶδες, ὑπηρεσίαι πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ ἔθνος, ἐκπλήρωσις καθήκοντος, ἔξαρσις αἰσθήματος, ἀπειρίβησαν τόσον πολὺ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς χρήσεως, ὥς νομίσματα ἀπὸ χεῖρὸς εἰς χεῖρα κυκλοφοροῦντα, ὥστε δὲν ἤξεύρει τις πλέον ποίας ἐκφράσεις νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως ἀπεικονίσῃ ἄνδρα ὅστις πράγματι συνήνου ἐν ἑαυτῷ τὰς ἀρετὰς ταύτας, ὅστις δὲν ἐπερίμενε ν' ἀποθάνῃ ὅπως πρὸ τοῦ νεοσκαφοῦς τάφου του αἱ ιδιότητες αὐταὶ συνδεθῶσι μετὰ τοῦ ὀνόματός του — καὶ ἦν στιγμὴν ἐσταυρωμένος ἔχων τὰς χεῖρας ἐν τῷ φερέτρῳ δὲν βλέπει πλέον καὶ δὲν ἀκούει τίποτε. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἂς ἀρκεσθῶμεν νὰ εἰπωμεν ὅτι διὰ τὸν Κωνσταντῖνον Παπαρρηγόπουλον αἱ ἐκφράσεις αὐταὶ δὲν εἶνε ῥητορικὸν κόσμημα, δὲν εἶνε ὑπερβολὴ ποιητικὴ ἀδεια ἐπιτροπὴ, εἶνε ἡ πραγματικότης, ἡ ἀπέρिटτος, ἡ ἀληθὴς πραγματικότης. Τὸ ἀποδεικνύει ὁ βίος του, τὸ μαρτυροῦν τὰ ἔργα του.

Ἐνα, ὠρισμένον σκοπὸν ἐπεδίωξε κατὰ τὸν βίον του· εἰς ἐν συνεκέντρωσεν ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς του· εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν τυχῶν τοῦ πολλαπλοῦ ἀλλὰ καὶ ἐνιαίου διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἱστορικῶν συμβαμάτων, τοῦ διατηροῦντος τὴν ἀτομικότητα αὐτοῦ ὥς ὁ ἄνθρωπος τὸ ἐγὼ του μεθ' ὅλας τὰς μεταβολὰς τῆς ἡλικίας, τῆς ἀναπτύξεως, τῶν περιστάσεων· τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τῆς Ἑλλάδος. Σκοπὸν τοῦ βίου του ἔταξε νὰ μελετήσῃ βαθέως τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δόξης τῆς καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς συμφορᾶς καὶ τῶν δακρύων, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν κρυφίων ἐλπίδων, τῶν ὑπερανθρώπων ἀγώνων ἢ τῆς πανελληνίου ἀγαλλιάσεως, τὴν Ἑλλάδα ἀγωνιζομένην ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ ἀποκρούουσαν τὰς ὀρδὰς τῶν Ἀβάρων ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ἢ κρατοῦσαν καρυοφύλλι· ψάλλουσιν παιᾶνα, ἢ τὸν Ἀκάδιστον ὕμνον, ἢ βουνίσιο τραγοῦδι. Καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἤγαγε μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτυχίας εἰς πέρας. Ἐμελέτησε τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν καὶ ὅλας αὐτῆς τὰς φάσεις, ὅλην του τὴν ζωὴν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν, εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ψυχῆς ταύτης. Ἀρ-

φιβάλλω ἂν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ὑπῆρξεν Ἕλλην ζήσας μετὰ τῆς ιδέας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν εὐρυτάτην σημασίαν τῆς λέξεως, τόσον ὅσον ὁ Παπαρρηγόπουλος.

Βεβαίως ὅλον τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν ἔχει τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Ἐνδεχόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἡ ἐπίδρασις τοῦ Γκρότε νὰ γίνεταί καταφανής, ἐνδεχόμενον ἡ νεωτέρα ἱστορία νὰ εἶνε λίαν συνοπτικὴ, οἰονεὶ σχεδιάσμα, ἂν καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔπραξεν ἐκ προθέσεως, φρονῶν, καὶ λίαν ὀρθῶς, ὅτι τὰ γεγονότα τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος λίαν ἐγγὺς ἐτι κείμενα δὲν δύνανται νὰ κριθῶσιν ἀπαθῶς, ὥς φρονεῖ ἐν γένει περὶ τῆς ἱστορίας ὁ Γουλιέλμος Οὐμπολδ. Ἄλλ' ἀπαράμιλλον ἔργον, κτῆμα ἐς αἰὶ ἰσως θέλει διαμείνῃ ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία τοῦ ἐπιφανοῦς ἱστορικοῦ. Εἶνε γνωστὸν μετὰ ποίας περιφρονήσεως καὶ βδελυγμίας ἔγραψαν οἱ Φράγκοι περὶ τοῦ Bas Empire, πῶς μόνον αἰματηρὰς ἀνομίας καὶ στυγεράς σκηνᾶς διέβλεπον διὰ μέσου τῆς ὀμίχλης τῶν θρησκευτικῶν παθῶν καὶ τῶν δογματικῶν ἐρίδων τοῦ παρελθόντος. Εἰς τὸν Παπαρρηγόπουλον ἀνήκει ἐκ τῶν πρώτων ἡ τιμὴ ὅτι ἀνήγαγεν εἰς φῶς τὸ μεγαλεῖον τοῦ βυζαντιακοῦ ἑλληνισμοῦ, διὰ μακρῶν καὶ ἐπιπόνων ἐρευνῶν. Δὲν ἠρνήθη τὰς μαιφονίας καὶ τὰς βδελυρίας, αἵτινες εἰς τὸν φιλόσοφον ἐταστὴν φαίνονται φυσικὸν ἐπακολούθημα τῶν τότε ἀνωμάλων περιστάσεων, ἀλλ' ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ἀληθές, τὸ κυρίως Βυζαντινὸν δὲν ἦτο αὐτὸ ἰδίως ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλο, εὐγενές, ἀδρεπῆβολον, μεγαλουργόν, ἡρωϊκόν.

Διαλυθείσης τῆς ὀμίχλης τὰ ἀντικείμενα ἐφάνησαν καθαρώτερα, ὥς ἀπέδειξαν αἱ μετὰ ταῦτα ἐργασίαι εὐρωπαϊκῶν ἱστορικῶν.

Ὁ Παπαρρηγόπουλος ὑπῆρξεν ὑπὲρ πάντα ὁ διασώτης ἐνιαίας διὰ τῶν αἰώνων Ἑλλάδος. Ἄλλοι παρεδέχοντο ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔπεσε μετὰ τοῦ Τιμολέοντος, ἔπειτα ἐπὶ μακροῦς, μακροῦς αἰῶνας ἐτάφη, καὶ ὅτι πρὸ δεκαετηρίδων τινῶν ἀφῆπνίσθη ἐκ νέου· μεταξὺ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος ἤνοιγον βαθὺ χάσμα· ἐφρόνουν ὅτι Ἑλλὰς μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κορίνθου δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἄλλ' ὁ Παπαρρηγόπουλος ἀπέδειξε περιτράνως ὅτι ἡ Ἑλλὰς, ὥς ἐθνικὴ συνείδησις, οὐδέποτε ἐξέλιπε, ὅτι πλὴν τῶν ἀπωτέρων προγόνων μας